EVROPSKÝ PARLAMENT

2004 *2009*

Dokument ze zasedání

14. 5. 2008 B6-0233/2008

NÁVRH USNESENÍ,

který na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 103 odst. 2 jednacího řádu

předkládá Gérard Deprez

za Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci,

o jednáních mezi Evropskou unií a Spojenými státy o osvobození od vízové povinnosti (bezvízovém styku)

B6-0233/2008

Usnesení Evropského parlamentu o jednáních mezi Evropskou unií a Spojenými státy o osvobození od vízové povinnosti (bezvízovém styku)

Evropský parlament,

– s ohledem na články 2, 6, 24 a 29 Smlouvy o Evropské unii a články 62, 63, 286 a 300 Smlouvy o ES, které jsou právním základem evropského prostoru svobody, bezpečnosti a práva a mezinárodních jednání se třetími zeměmi a organizacemi,

– s ohledem na prohlášení Rady a Komise pro Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci ze dne 6. března 2008 a 21. dubna 2008,

– s ohledem na článek 83 a čl. 103 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že od té doby, co v roce 1999 vstoupila v platnost Amsterdamská smlouva, zodpovídá Rada za určování vízových předpisů, včetně sestavování seznamu třetích zemí, na jejichž státní příslušníky se vztahuje vízová povinnost nebo jejichž státní příslušníci jsou od vízové povinnosti osvobozeni (čl. 62 odst. 2 písm. b) bod i) Smlouvy o ES),

B. vzhledem k tomu, že do pravomoci Společenství ve vízových otázkách patří i určování podmínek, za kterých je přiznáván bezvízový status třetím zemím, přičemž tyto podmínky musí zajišťovat rovné zacházení se všemi občany EU, a to nikoli pouze pokud jde o samotné zavedení či odepření bezvízového styku, ale také pokud jde o podmínky, za kterých je bezvízový styk zaváděn pro jednotlivé členské státy EU či jednotlivým členským státům EU odpírán ze strany třetích zemí,

C. vzhledem k tomu, že od roku 2001 jsou z rozhodnutí Rady[1] osvobozeni od vízové povinnosti občané Spojených států; vzhledem k tomu, že srovnatelné osvobození bohužel neplatí pro všechny občany EU, neboť vůči státním příslušníkům některých členských států Spojené státy vízovou povinnost nadále uplatňují (v současné době vůči Bulharsku, České republice, Estonsku, Kypru, Litvě, Lotyšsku, Maďarsku, Maltě, Polsku, Rumunsku, Řecku a Slovensku) a podíl zamítnutých žádostí o udělení víza je vyšší než 10 %, přičemž o udělení či neudělení víza je rozhodováno na základě nejasných kritérií,

D. vzhledem k tomu, že od roku 2005 může být na úrovni Společenství aktivován mechanismus vzájemnosti[2] na základě oznámení členského státu, kontaktů Komise s příslušnou třetí zemí a zprávy Komise předložené Radě, která poté může rozhodnout o *„dočasném obnovení vízové povinnosti pro státní příslušníky dané třetí země“*,

---

[1] Viz příloha II nařízení Rady (ES) č. 539/2001.

[2] Viz čl. 1 odst. 4 nařízení Rady (ES) č. 539/2001 konsolidované s nařízením (ES) č. 851/2005 (http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2001R0539:20070119:EN:PDF)
„Ke zprávě může být připojen návrh stanovující dočasné obnovení vízové povinnosti pro státní příslušníky dané třetí země. Komise může tento návrh předložit také po projednání své zprávy v Radě. Rada rozhodne o tomto návrhu do tří měsíců kvalifikovanou většinou“.

E. vzhledem k tomu, že ačkoli s několika třetími zeměmi je již vzájemnost uplatňována, ve vztahu ke Spojeným státům tomu dosud tak není, proto Komise[1] v roce 2006 navrhla „dočasné zavedení vízové povinnosti pro státní příslušníky USA, kteří jsou držiteli diplomatických a jiných služebních/úředních pasů, s cílem urychlit pokrok k uplatňování vzájemnosti“; vzhledem k tomu, že tento symbolický návrh však Rada neuskutečnila,

F. vzhledem k tomu, že některé členské státy pokračovaly ve svých přímých dvoustranných stycích s administrativou Spojených států i přes jednoznačnou příslušnost Společenství v této věci,

G. vzhledem k tomu, že situace se z právního hlediska zkomplikovala, když dne 3. srpna 2007 Spojené státy schválením § 711 zákona z roku 2007 o provádění doporučení komise pro teroristické útoky z 11. září (tzv. zákon z roku 2007 o bezpečném cestování a partnerství proti terorismu[2]) reformovaly svůj bezvízový režim, když do něj doplnily sedm zpřísněných bezpečnostních opatření[3], a stanovily, že všechny členské státy, jež mají o účast v programu pro bezvízový styk zájem, musí podepsat dvoustranné memorandum o porozumění a jeho závazná „prováděcí pravidla“,

H. vzhledem k tomu, že ačkoli není obsah těchto tzv. „prováděcích pravidel“ orgánům EU dosud znám, z memoranda o porozumění vyplývá, že některá z nových „zpřísněných bezpečnostních opatření“ patří do pravomoci Společenství (např. otázky týkající se doručení víza nebo doplňkové budoucí povinnosti Evropského sdružení přepravců hotovosti – ESTA), jiná do pravomoci EU (např. odcizené cestovní pasy[4], údaje ze jmenné evidence cestujících či údaje o trestné činnosti v schengenském prostoru) a zbývající do výlučné pravomoci každého členského státu (např. opatření spojená s rejstříkem trestů vlastních státních příslušníků či přítomnost policejního dozoru při transatlantických letech),

I. vzhledem k tomu, že za účelem vyřešení tohoto problému a zajištění toho, aby se reformovaného programu Spojených států pro bezvízový styk mohly v roce 2009 účastnit všechny členské státy, rozhodla Rada dne 18. dubna 2008 o dvoustupňovém přístupu:

a) formálně pověřila Komisi vyjednáváním se Spojenými státy o všech otázkách, které se týkají Společenství, a

---

[1] Druhá zpráva o „vzájemnosti“, KOM(2006)568 ze dne 3. října 2006.

[2] Zákon z roku 2007 o provádění doporučení komise pro teroristické útoky z 11. září je k dispozici na adrese: http://www.ise.gov/docs/nsis/Implementing911_Act.pdf (298 stran). Paragraf 711 by měl být uváděn pod označením „zákon z roku 2007 o bezpečném cestování a partnerství proti terorismu“. Zákon podepsal prezident Spojených států dne 3. srpna 2007: http://www.whitehouse.gov/news/releases/2007/08/20070803-1.html. Informace o bezvízovém styku viz internetová stránka Ministerstva zahraničních věcí USA: http://www.travel.state.gov/visa/temp/without/without_1990.html.

[3] Čtyři z nich jsou povinná: 1) elektronický systém vydávání cestovních povolení (ESTA); 2) snaha o rozsáhlejší sdílení bezpečnostních údajů; 3) požadavek na včasné ohlašování nevyplněných a vystavených ztracených a odcizených cestovních pasů; a 4) záruky, že země osvobozené od vízové povinnosti budou přebírat své státní příslušníky, které Spojené státy vrátí zpět do vlasti. Kromě toho byly stanoveny tři nepovinné zpřísněné bezpečnostní faktory, které mohou být při rozhodování o tom, zda lze upustit od limitu 3 % zamítnutých žádostí o udělení víza, rovněž zohledněny: 1) bezpečnostní normy na letištích; 2) programy policejního dozoru v letadlech; a 3) normy pro cestovní doklady daného státu.

[4] Viz společný postoj Rady 2005/69/SVV o výměně určitých údajů s Interpolem, Úř. věst. L 27, 29.1.2005, s. 61.

b) schválila pravidla, která musí členské státy v rámci svého dialogu se Spojenými státy dodržovat, než budou uzavřena jednání mezi ES a USA; tato pravidla stanoví, co spadá do pravomoci ES/EU a které aspekty mohou být vyjednány na dvoustranném základě, protože patří do pravomoci jednotlivých členských států, a upozorňují na to, že pokud jde o dvoustranná jednání, jsou členské státy povinny dodržovat při plnění povinností stanovených Smlouvou o EU zásadu loajální spolupráce s ostatními členskými státy a s orgány EU v souladu s článkem 10 Smlouvy o ES a v souladu s rozsudkem Soudního dvora (C-105/03),

J. vzhledem k tomu, že i v otázkách, jež patří do výlučné pravomoci členských států, by mohla být zásada loajální spolupráce ohrožena dvoustrannými dohodami, které by obsahovaly odlišné podmínky pro přiznání bezvízového statusu některým členským státům, což by vedlo k rozdílnému zacházení s občany jednotlivých členských států ve vízové oblasti,

K. vzhledem k tomu, že v zájmu lepší ochrany občanů USA a EU před teroristickou hrozbou by měla transatlantická spolupráce: a) zlepšit rozpoznávání této hrozby prostřednictvím společné analýzy a rozsáhlé výměny informací, včetně výměny osvědčených postupů, v rámci opatření, jež zajistí důslednou ochranu údajů, b) zlepšit koordinaci mezi donucovacími orgány a zpravodajskými službami na úrovni EU a na transatlantické úrovni, přičemž musí být vždy dodrženy zásady právního státu, základní práva a právo na soukromí, a c) zvýšit provozní kapacitu díky těsnější spolupráci donucovacích orgánů a zpravodajských služeb EU a USA na základě hlubší vzájemné důvěry mezi jednotlivými zúčastněnými orgány a službami,

1. domnívá se, že jakákoli forma přímé či nepřímé diskriminace evropských občanů na základě jejich státní příslušnosti by měla být zakázána nejen v Evropské unii, jak stanoví článek 12 Smlouvy o ES, ale i mimo její území, zejména pokud taková diskriminace pramení z nedostatečné koordinace mezinárodních jednání mezi orgány EU a členskými státy;

2. vítá skutečnost, že na zasedání ministerské trojky ve složení pro spravedlnost a vnitřní věci, které se konalo dne 13. března 2008, Spojené státy poprvé uznaly pravomoc Společenství sjednávat mezinárodní dohody o vízové politice, když ve společném prohlášení souhlasily s uplatňováním dvojího přístupu; konstatuje, že v tomto prohlášení se uvádí, že: „otázky, které spadají do pravomoci členských států, budou projednávány s vnitrostátními orgány, zatímco otázky spadající do pravomoci EU budou projednávány s orgány EU“; domnívá se, že v souladu s tímto prohlášením by měly Spojené státy od nynějška jednat:

– s Komisí o vízových otázkách, jak tomu již bylo u letecké dopravy[1],

– s Radou o politice EU v bezpečnostních otázkách (dohoda o systému jmenné evidence cestujících či dohoda o vzájemné právní pomoci a vydávání mezi EU a USA) a

– s členskými státy o přítomnosti policejního dozoru při transatlantických letech

[1] Dohoda o „otevřeném nebi“ je k dispozici na adrese: http://europa.eu.int/eur-lex/lex/JOHtml.do?uri=OJ:L:2007:134: SOM:en:HTML

a o bezpečnostních otázkách, pokud se týkají jejich vlastních státních příslušníků;

3. znovu opakuje, že jakákoli dohoda uzavřená ES/EU by měla respektovat základní práva a osobní svobody uvedené v čl. 6 odst. 2 Smlouvy o EU, včetně práva na soukromí a ochrany osobních údajů podle:

   – článků 7 a 8 Listiny základních práv Evropské unie,

   – směrnice 96/46/ES a příslušných ustanovení právních předpisů Společenství (a opatření souvisejících se schengenskou úmluvou), pokud jde o přemístění do třetí země,

   – úmluvy Rady Evropy č. 108 o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat a dodatkového protokolu č. 181 této úmluvy, který se týká orgánů dozoru a toku dat přes hranice;

4. schvaluje pověření, které Rada udělila Komisi ke sjednání dohody, jež by všem občanům EU cestujícím do Spojených států zajistila stejné osvobození od vízové povinnosti, kterého již požívají občané Spojených států při vstupu na území EU; vyzývá Komisi, aby po každém jednání informovala příslušný parlamentní výbor (v případě potřeby důvěrně);

5. domnívá se, že jednání by měla být uzavřena do června roku 2009 a že do té doby by neměla být umožněna jakákoli diskriminace občanů EU;

6. sdílí názor, že členské státy by se měly řídit pravidly stanovenými Radou[1] v souladu se zásadou loajální spolupráce podle článku 10 Smlouvy o ES, která se s ohledem na judikaturu Soudního dvora (C-105/03 či případ AETR (22/70)) vztahuje i na plnění povinností uvedených ve Smlouvě o EU; zdůrazňuje zejména to, že:

   – účast v programu pro bezvízový styk by měla v co nejkratší době vytvářet stejná práva poskytovaná za stejných podmínek pro všechny občany členských států, pokud jde o status jejich cestovních pasů;

   – Spojeným státům by měl být znemožněn jakýkoli přístup do databází či informačních systémů EU/ES, pokud ho právní předpisy ES výslovně nepovolují, a případy, kdy bude přístup povolen, by měly být členy EU společně schváleny a měly by plně respektovat zásadu vzájemnosti,

   – případné rozšíření předávání údajů o ztracených a odcizených cestovních pasech Interpolu by mělo být společně schváleno členy EU,

   – bezpečnost letišť v souladu s normami Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO) je dostatečně zajištěna stávajícími pravidly ES (lze se dohodnout na tom, že Spojené státy budou provádět kontroly přímých letů mezi letišti na území EU a USA),

   – jakékoli formální dohody o navracení občanů EU zpět do vlasti by měly být přijatelné pouze v případě, že bude dodržena zásada vzájemnosti, a měly by být vyjednány a uzavřeny mezi ES a USA,

[1] Viz rejstřík dokumentů Rady na adrese: http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st07/st07337.en08.pdf.

– povinnosti týkající se případného zavedení elektronického systému vydávání cestovních povolení pro občany Spojených států, kteří cestují do EU, by měly být vyjednány na úrovni ES;

7. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, parlamentům a vládám členských států, Kongresu Spojených států amerických a ministru Spojených států amerických pro vnitřní bezpečnost.